

Kvalitet gjennom kompetanse: Nøkkelpersoners rolle i tjenester til personer med dyp og alvorlig utviklingshemming

SOR-konferansen 2025, Oslo

Ragna Ringdals dagsenter

Ragna Ringdals dagsenter

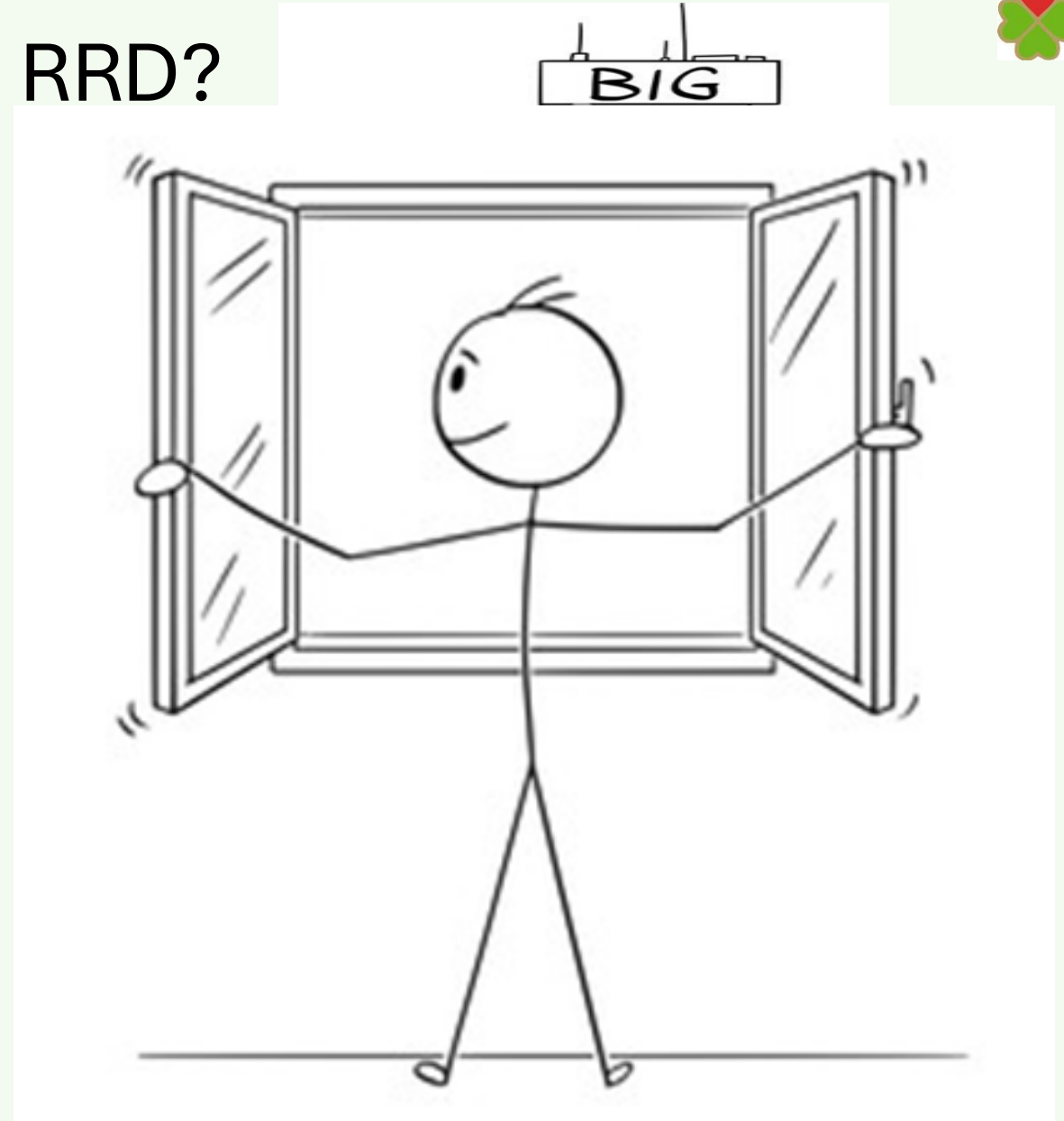
Fagkoordinator Oliver Jørgen Hoksørød

Hvordan oppleves tjenestene på RRD?

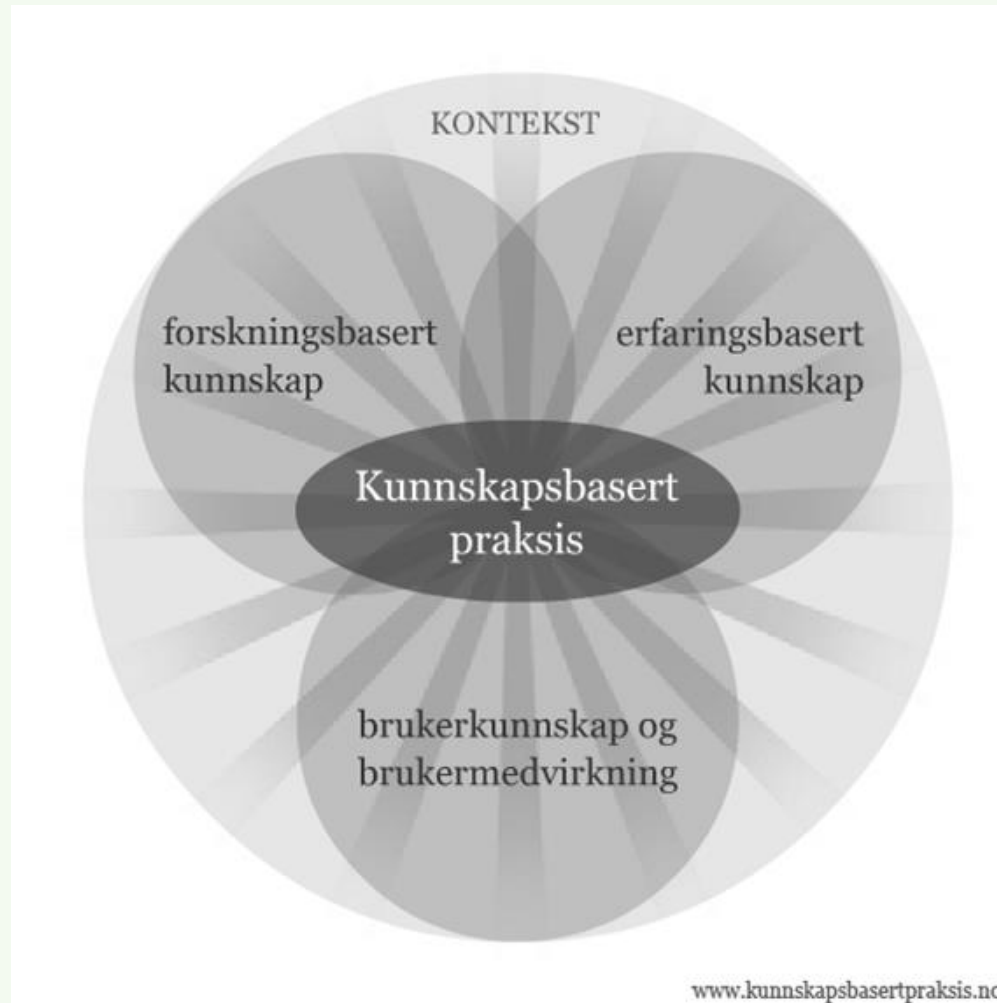
Hvordan opplever *jeg*
hverdagen *min* og de rundt
meg?

Kvalitet i tjenestene?

Tett samarbeid og støtte til nøkkelpersoner

Implementering av Positiv atferdsstøtte som verdi og rammeverk for organisasjonen

- Begynte prosjektet om «fag i hverdagen» i 2021
- Positiv atferdsstøtte som fag- og verdigrunnlag for organisasjonen
- «Dette må vi kunne» og «Kunnskapskilden» og ulike læringsaktiviteter som grunnlag for kompetanseutvikling for organisasjonen

Åtte ulike hovedområder:

1. Lovverk, menneskerettigheter og andre overordnede føringer
2. Å leve med utviklingshemming
3. Selvbestemmelse og brukermedvirkning
4. Positiv atferdsstøtte (PAS) og aktiv støtte
5. Kommunikasjon
6. Oppfølging av fysisk og psykisk helse
7. Kritisk og etisk refleksjon
8. Andre kunnskaps- og kompetanseområder

Hovedområde 4 Positiv atferdsstøtte (PAS) og aktiv støtte

LM nummer	Læringsmål	Aktuelle kilder til kunnskap	Mulighet for fordypning
LM 4-1	Alle ansatte har grunnleggende kunnskap om PAS og kan beskrive noen nøkkelfaktorer i denne tilnærmingen	Temahefte Positiv atferdsstøtte 2023 v/ Ulf Berge Aldring og Helse Implementering av PAS ved Ragna Ringdals dagsenter v/ Ingeborg Kraabøl, fagrådgiver, og Martin Olsen, fagkoordinator ved Ragna Ringdals dagsenter <i>Webinar tid: 28 minutter</i> Hva er Positiv atferdsstøtte? Artikkel i SOR Rapport av Anne Iren Istad Heggheim og Stine Sørland <i>Lesetid: ca. 15 minutter</i> Vernepleierpodden- PAS sine 12 nøkkelkomponenter <i>Lyttetid: 45 minutter</i>	Positiv atferdsstøtte v/Eivind Mikkelsen, seniorrådgiver i Sandnes kommune <i>Webinar tid: 1 time</i> Nasjonalt nettverk for positiv atferdsstøtte - Stiftelsen SOR En multielement tilnærming for økt livskvalitet - Stiftelsen SOR En multielement tilnærming i forebygging av utfordrende atferd - Stiftelsen SOR

Kompetanseutvikling ved RRD

- Ulike læringsmål og tilhørende læringsaktiviteter for å fremme økt teoretisk og praktisk kompetanse basert på felles verdiforankring
1. Kunnskap fremmer holdninger og verdier
 2. Holdninger og verdier fremmer handlinger og god praksis
 3. God praksis fremmer opplevelser, deltakelse og god samhandling – derav god tjenestekvalitet?

(jf. Kvalitets- og ledelsesforskriften §6-9, Pasient og brukerrettighetsloven §1, §3-1 og §3-3, Helse- og omsorgstjenesteloven §1-1, §3-4, §4-1, §4-2 og §9-3)

Kvalitetsundersøkelse

Årlig innhente erfaringene til hovedpersonen og nøkkelpersonene og brukes resultatet på et mer overordnet nivå for å bygge helhetlige tjenester som fremmer livskvalitet og myndiggjøring

Nærpersonsrådet

Fagkoordinator Oliver Jørgen Hoksrød

Brukerrådet

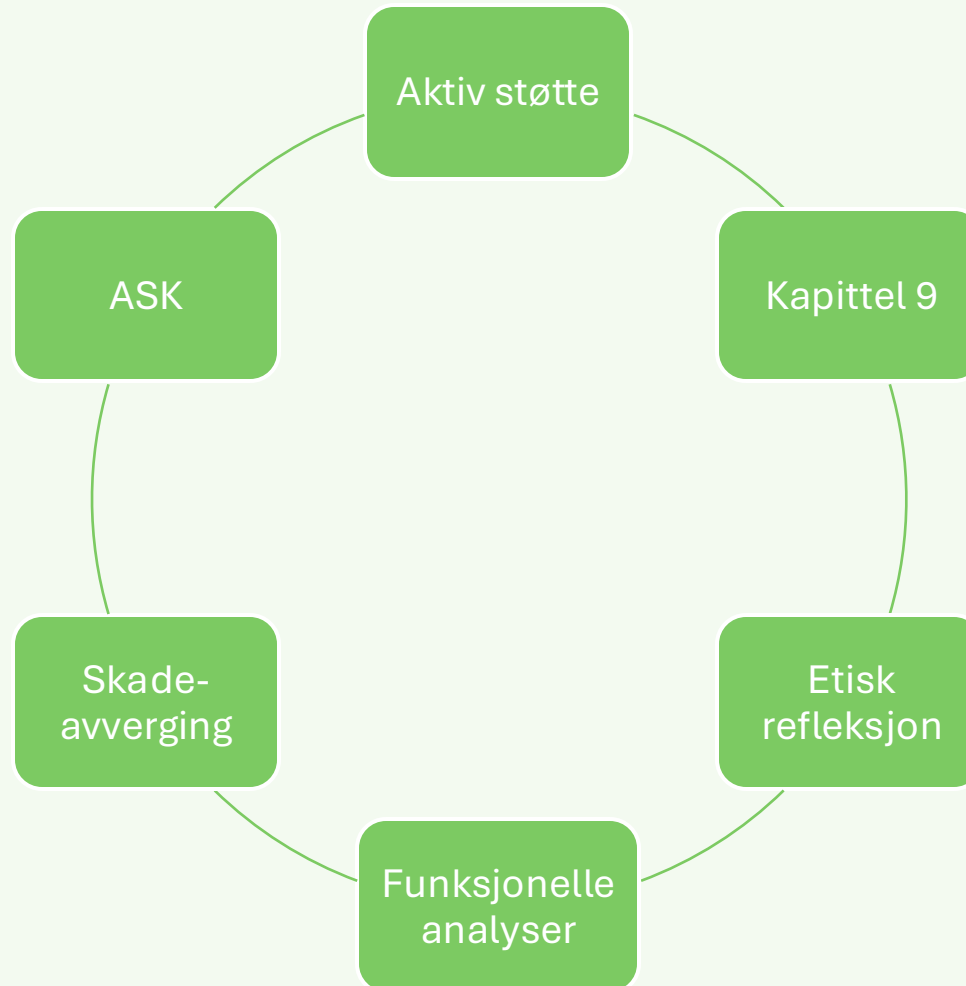
«Når du er på jobb forventer vi at du er til stede og tilgjengelig for å støtte oss. Vi ønsker at du er lyttende og retter oppmerksomheten din mot oss, våre ønsker, interesser og følelser.

Vi ønsker at du er inkluderende, åpen, kreativ, klar for små og store aktiviteter og gjøremål. Du må se løsninger fremfor utfordringer. Du må ha tålmodighet til å vente lenge nok, uten å stresse oss, slik at vi får kommunisert det vi ønsker, med vårt språk eller hjelpemidler.

Når du er på jobb er du en viktig brikke for at vi skal kunne leve vårt liv i tråd med egne ønsker, det kan bety at dine preferanser kommer i andre rekke»

Ressursgrupper

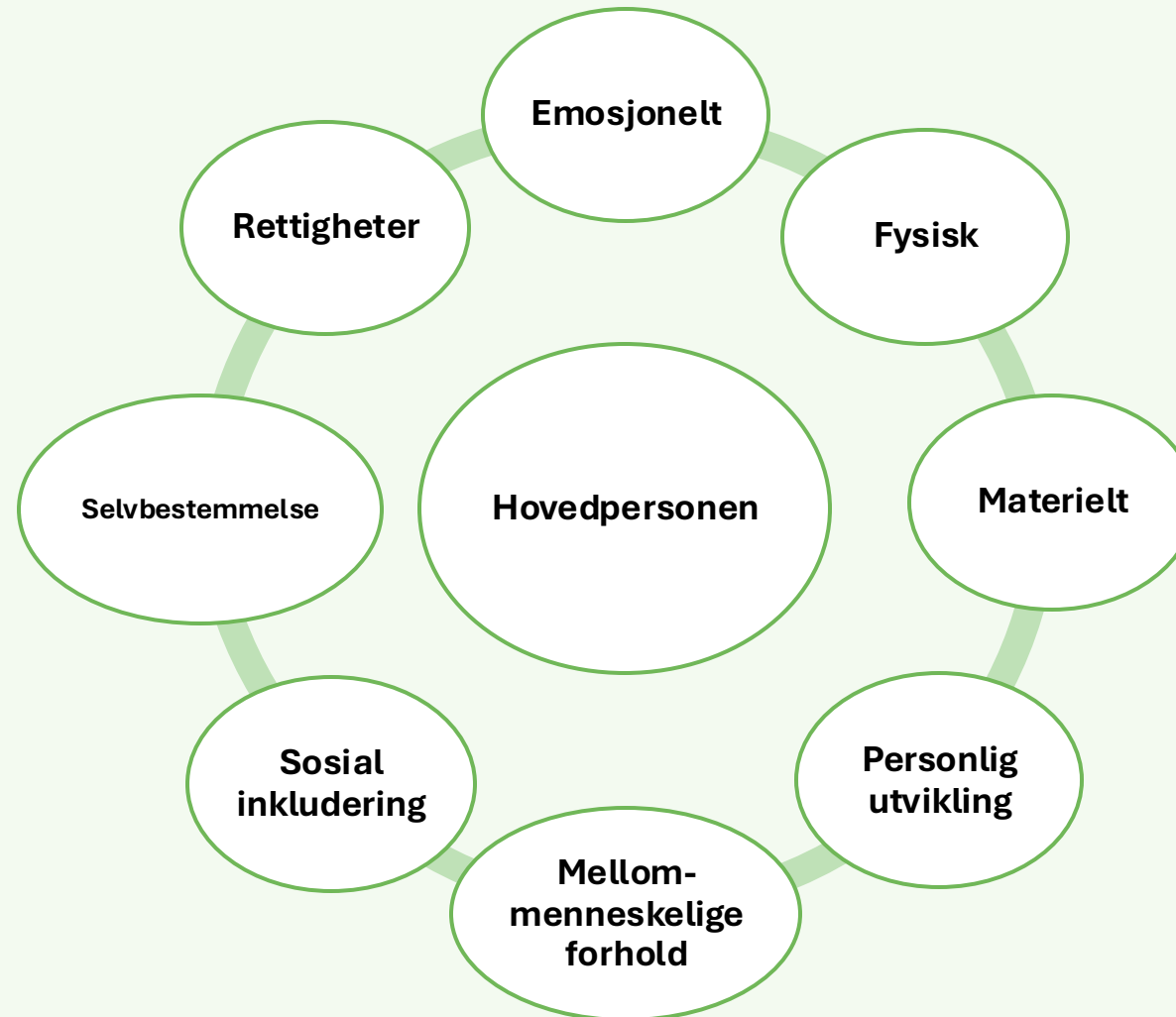
HOVEDOMRÅDE	2025			
MÅLSETTING	1. Fullføre rapport i ny mal 2. Rapportere mer systematisk med utgangspunkt i mål, tiltak og evaluering. 3. Oppdatere/justere målsettinger for 2025. 4. Øke kunnskap om kommunikasjon			
FOKUSOMRÅDER I «DETTE MÅ VI KUNNE»	Personfokusede tjenester/planlegging			
MND.	JANUAR	FEBRUAR	MARS	APRIL
PRIORITERTE LÆRINGSMÅL	LM 4-14 Alle ansatte har grunnleggende forståelse av mål og tiltaksarbeid LM 4-15 Alle ansatte forstår målsettinger i sammenheng med datainnsamling LM 4-17 Alle teamkoordinatorer kan følge opp og evaluere mål	LM 2-7 Alle ansatte ved hvilken kunnskap en trenger om den enkelte bruker og de sammenhenger denne lever i slik at helhetsspektivet blir ivaretatt LM 3-4 Alle ansatte har kunnskap om begrepene samtykkekompetanse og beslutningskompetanse LM 3-6 Alle ansatte kan reflektere over pårørendes rolle i selvbestemmelse LM 4-16 Alle ansatte kan formulere mål i samarbeid med bruker og pårørende	LM 1-2 Alle ansatte kan beskrive kort forholdet mellom enkeltpersoners individuelle forutsetninger og samfunnskapte barrierer (GAP- modellen) LM 2-2 Alle ansatte kan beskrive diagnosen psykisk utviklingshemning og de ulike gradene LM 2-3 Alle ansatte på dagsenteret kan identifisere ulike sårbarhets- og risikofaktorer knyttet til å leve med utviklingshemning	LM 5-1 Alle ansatte har grunnleggende kunnskap om hva kommunikasjon er og hvorfor god kommunikasjon er viktig LM 5-4 Alle ansatte kan tilrettelegge kommunikasjonen ut fra hvem de samhandler/kommuniserer med
MINIFORELESNING TIRSDAG kl. 8-9	MINIFORELESNING DATO: 07.01.25 Evalueringsveileder – kvalitative/kvantitative data med Oliver	MINIFORELESNING DATO: 04.02.25 Praktisk gjennomgang av målformulering og målsettingsarbeid i Omhu	MINIFORELESNING DATO: 04.03.25 «Utviklingshemning og psykisk helse» v / Trine Lise Bakken	MINIFORELESNING DATO: 01.04.25 Innføring i kommunikasjon v/ ressursgruppen i ASK
VEILEDNINGSGRUPPER/ ETISK REFLEKSJON	CASE: Om etisk refleksjon Ekstra workshop: 13.01.25-15.01.25 Evaluering av målsettinger med utgangspunkt i evalueringsveileder og halvårsrapport	CASE: Selvbestemmelse og beslutningsstøtte	CASE: Brukerperspektivet	CASE: Kommunikasjon og samhandling

PERIODE	TERTIAL 3 2025			
MÅLSETTING	1. Øke kunnskap om aktiv støtte 2. Øke kunnskap om hvordan aktiv støtte kan tas i bruk i praksis			
FOKUSOMRÅDER I «DETTE MÅ VI KUNNE»	De fire prinsippene i aktiv støtte og practice leadership. (Fokusområdet bygger på resultatene fra kompetansekartleggingen gjennomført i november 2024)			
MND.	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER
PRIORITERTE LÆRINGSMÅL	LM 4-3: Alle ansatte kan beskrive de 2 hovedformålene med aktiv støtte LM 4-4: Alle ansatte kan beskrive de 4 hovedkomponentene i aktiv støtte LM 4-27: Alle ansatte kan sette vårt aktivitetstilbud i sammenheng med kompetanse i aktiv støtte LM 4-29: Alle ansatte kan tilrettelegge både generelt og individuelt slik at den enkelte person opplever mestring og deltakelse LM 1-13: Alle ansatte har grunnleggende kunnskap om kapittel 9 i helse og omsorgstjenesteloven, hva kap.9 er og hvorfor vi har det LM 1-14: Alle ansatte forstår hva som anses som tvang og makt	LM 4-3: Alle ansatte kan beskrive de 2 hovedformålene med aktiv støtte LM 4-4: Alle ansatte kan beskrive de 4 hovedkomponentene i aktiv støtte LM 4-27: Alle ansatte kan sette vårt aktivitetstilbud i sammenheng med kompetanse i aktiv støtte LM 4-29: Alle ansatte kan tilrettelegge både generelt og individuelt slik at den enkelte person opplever mestring og deltakelse LM 8-21: Alle teamkoordinatorer har god forståelse for viktige prinsipper for pårørendesamarbeid	LM 4-3: Alle ansatte kan beskrive de 2 hovedformålene med aktiv støtte LM 4-4: Alle ansatte kan beskrive de 4 hovedkomponentene i aktiv støtte LM 4-27: Alle ansatte kan sette vårt aktivitetstilbud i sammenheng med kompetanse i aktiv støtte LM 4-29: Alle ansatte kan tilrettelegge både generelt og individuelt slik at den enkelte person opplever mestring og deltakelse LM 4-28: Teamkoordinatorer kan anvende kunnskap om aktiv støtte i utvikling av aktivitetstilbudet til den enkelte bruker av dagtilbudet	LM 4-3: Alle ansatte kan beskrive de 2 hovedformålene med aktiv støtte LM 4-4: Alle ansatte kan beskrive de 4 hovedkomponentene i aktiv støtte LM 4-27: Alle ansatte kan sette vårt aktivitetstilbud i sammenheng med kompetanse i aktiv støtte LM 4-29: Alle ansatte kan tilrettelegge både generelt og individuelt slik at den enkelte person opplever mestring og deltakelse LM 4-12: Alle lederne kjenner til prinsippene for «Practice leadership»
MINIFORELESNING TIRSDAG kl. 8-9	MINIFORELESNING DATO: 02.09.25 Opptak SOR digital med Hege Kylland om De vanskelige gråsonene: Er det tilrettelegging, hverdagstvang eller tvang?	MINIFORELESNING DATO: 07.10.25 Om nærpersonrådet og pårørendesamarbeid med Mona Olsen, leder av nærpersonsrådet på RRD og mor	MINIFORELESNING DATO: 04.11.25 Opptak SOR digital med Julie Beadle-Brown om aktiv støtte	MINIFORELESNING DATO: 02.12.25 Practice leadership / møteledelse med Ida
VEILEDNINGSGRUPPER	CASE: Prinsipp 1 i aktiv støtte: Hvert øyeblikk har sitt potensial	CASE: Prinsipp 2 i aktiv støtte: Gradert og tilpasset hjelp og støtte	CASE: Prinsipp 3 i aktiv støtte: Maksimering av valg og kontroll	CASE: Prinsipp 4 i aktiv støtte: Lite og ofte
NYANSATTDAG	DATO: 25.09.25			
PLANDAG	DATO: 18.09.2025 (med Mona, kanskje en økt til faggruppa) og 13.11.2025 (med faggruppa/kompetansekartlegging)			
TEMAKVELD	DATO: 17.09.25 om aktiv støtte, i auditoriet på RRD DATO: 19.11.25 om funksjonelle analyser, i auditoriet på RRD			

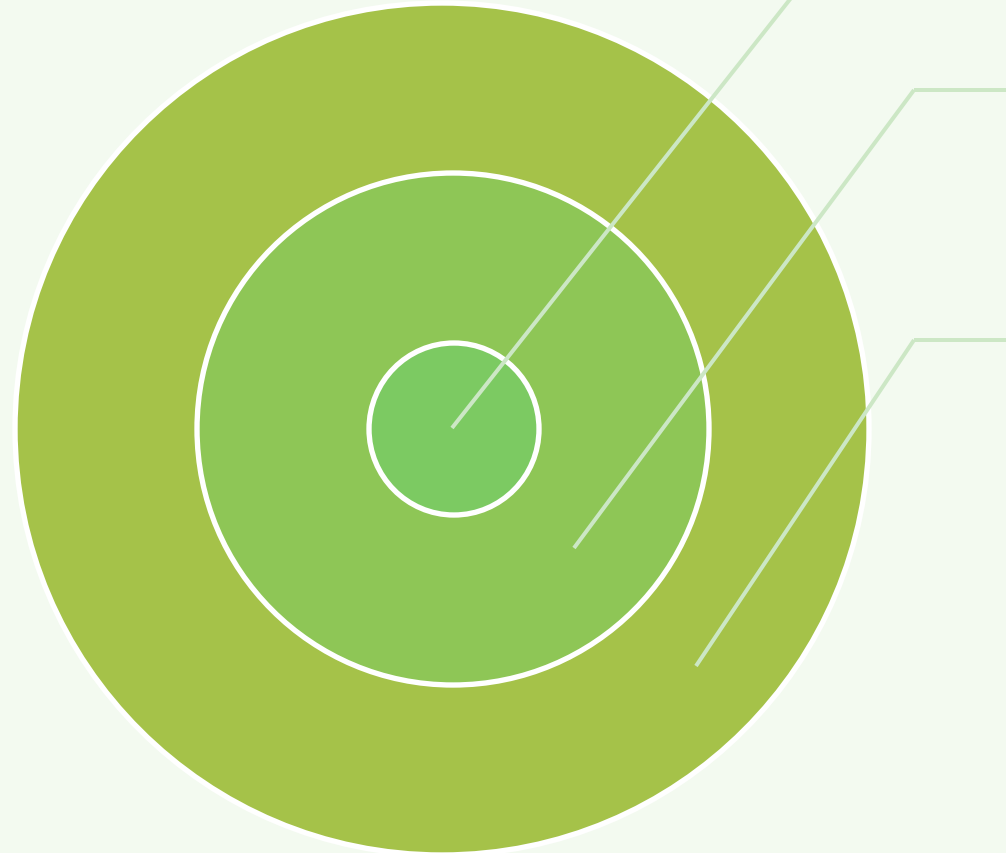

Livskvalitetsdomener (Schalock, 1999)

Hvordan ser organiseringen ut i praksis?

Teamkoordinator

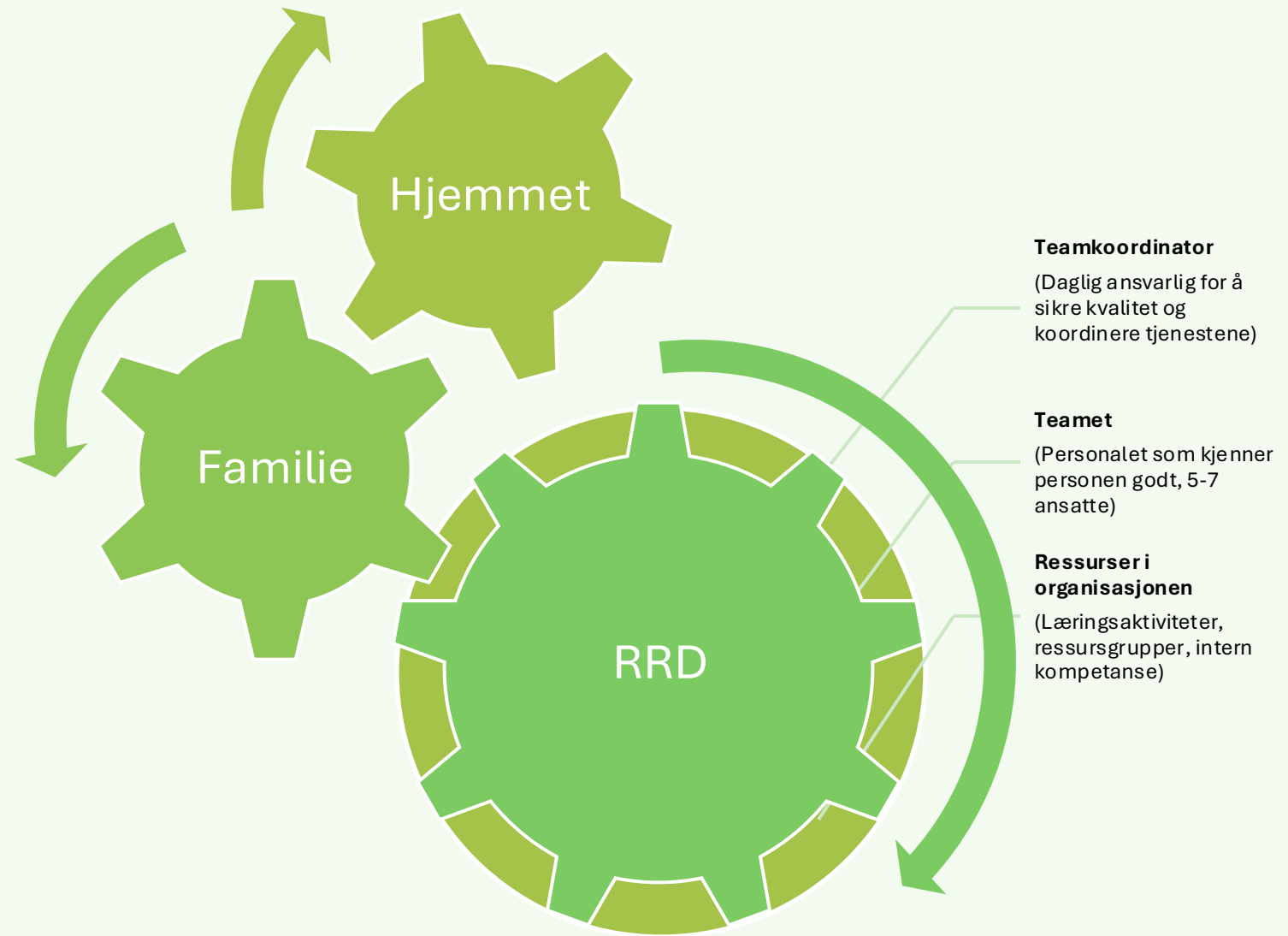
(Daglig ansvarlig for å sikre kvalitet i tjenestene)

Teamet

(Personalet som kjenner personen godt, 5-7 ansatte)

Ressurser i organisasjonen

(Læringsaktiviteter, ressursgrupper, intern kompetanse)

Personfokusert opplæringsplan (POP)

- Opplæringen skal inneholde kombinasjonen av teoretisk og praktisk kunnskap om både *hvem* personen er og *hva* som er viktig for den enkelte, og i tillegg til faglig kunnskap om *hvordan* realisere dette i praksis
- POP'en tas med på samarbeidsmøter med familie og hjemmet, og de kommer med sine vurderinger om hva som kan være viktig å ha med når man skal få god relasjon med personen det gjelder

Samarbeidsmøter

Stiftelsen Ragna Ringdals Dagsenter
-Den gode hverdagen

Referat fra samarbeidsmøte for N.N

Dato

Til stede:

Referent:

1. Gjennomgang av 2024 på Ragna Ringdals dagsenter
2. Fokusområder for 2025 på Ragna Ringdals dagsenter
 - Livskvalitetsdomener
 - Målsetninger
3. Informasjon fra samarbeidspartnere
4. Oppdatering av:
 - Kontaktinformasjon
 - Ordinasjonskort
 - Medisinske prosedyrer
 - Tillatelsesskjema (generelle og personopplysninger)
 - Personfokusert opplæringsplan - kort gjennomgang
5. Eventuelt

Personfokusert fagadministrasjon

Tjenestemottaker - Ragna Ringdal (Faggrupper) - Info

Info Endringer Journalnotat Medisinsk Relasjoner Planlegger Registreringer Tiltak Filer Skjemaer Rapporter

Ragna Ringdal (Faggrupper)

12345678919

Etiketter

Gruppe 4 Rediger etiketter

Ekstra opplysninger

Ny opplysning

Tittel	Kladd	Opprettet	Sist redigert	Tjenestekategori
1. Bli kjent med meg		16.03.2023 13:07	27.06.2025 09:53 Av: Oliver Hoksrd (Id: 266)	Livskvalitetsdomene:
2.1 Slik samhandler jeg		16.03.2023 14:41	27.06.2025 09:54 Av: Oliver Hoksrd (Id: 266)	Livskvalitetsdomene:
2.2 Slik støtter du meg i beslutninger		21.03.2023 15:56	27.06.2025 09:56 Av: Oliver Hoksrd (Id: 266)	Livskvalitetsdomene:
2.3 Personfokusert samhandlingsplan		16.03.2023 15:19	04.08.2025 13:07 Av: Oliver Hoksrd (Id: 266)	Livskvalitetsdomene:
2.4 Styrke fysiske omgivelser		20.03.2023 15:02	27.06.2025 09:59 Av: Oliver Hoksrd (Id: 266)	Livskvalitetsdomene:

Opplysningsmaler: Hvordan ser de ut?

Dette krever at vi innhenter informasjon fra de som er involverte og har kunnskap om personen

1. Bli kjent med meg

[Rediger](#)[Slett](#)[Skriv ut](#)[Logg](#)

Detaljer

Opprettet: 16.03.2023 13:07

Sist redigert: 27.06.2025 09:53 av Oliver Hoksørød (Id:266)

Tjenestekategori: Livskvalitetsdomene: Mellommenneskelige forhold

Lagret som kladd: Nei

Mål og tiltak: 0

Aktivitetsmaler: 0

Innhold

Bli kjent med meg

Denne opplysningsmalen fylles ut av tjenestemottaker selv og/eller med støtte fra nøkkelpersoner. Hensikten er å sette fokus på hva tjenestemottaker opplever som viktig i sitt liv.

Evalueres/oppdateres ved endringer, minimum årlig.

Hva er jeg/tjenestemottaker fornøyd med i hverdagen?

Hva er mine/tjenestemottakers interesser?

Hvem er de viktigste i mitt/tjenestemottakers nettverk?

Kontaktinformasjon skal ikke fremkomme her, det skal inn i modul "Relasjoner" - "Kontaktpersoner". Eksempel på nettverk kan være venner, kjæreste og kjæledyr.

Hvordan gir jeg/tjenestemottaker uttrykk for trivsel?

Hvordan gir jeg/tjenestemottaker uttrykk for mistrivsel?

Personalets handlingsplan fremkommer i punkt 2.1 og/eller 2.2

2.1 Slik samhandler jeg

[Rediger](#)[Slett](#)[Skriv ut](#)[Logg](#)

Detaljer

Opprettet: 16.03.2023 14:41

Sist redigert: 27.06.2025 09:54 av Oliver Hoksørød (Id:266)

Tjenestekategori: Livskvalitetsdomene: Mellommenneskelige forhold

Lagret som kladd: Nei

Mål og tiltak: 0

Aktivitetssmaler: 0

Innhold

Slik samhandler jeg

Beskrivelse av de ulike kommunikasjonsområdene, eksempelvis ASK, visuelle eller taktile tegn, tegn- til- tale, gester, uttrykk m.m.

Kommunikasjonspass som beskriver hva jeg sier/ hvordan jeg uttrykker meg, hvordan jeg sier det og hva personalet skal gjøre for å støtte meg.

2.2 Slik støtter du meg i beslutninger

[✎ Rediger](#)[🗑 Slett](#)[🖨 Skriv ut](#)[🕒 Logg](#)

Detaljer

Opprettet: 21.03.2023 15:56

Sist redigert: 27.06.2025 09:56 av Oliver Hoksørød (Id:266)

Tjenestekategori: Livskvalitetsdomene: Selvbestemmelse

Lagret som kladd: Nei

Mål og tiltak: 0

Aktivitetssmaler: 0

Innhold

Slik støtter du meg i beslutninger

Beslutningsstøtte skal forstås som enhver prosess som gjør en person bedre i stand til å ta egne beslutninger og/eller å uttrykke sine egne ønsker og behov. Retten til å bestemme selv er et menneskerettslig prinsipp som handler om retten til å ta egne avgjørelser og bestemme over sitt eget liv.

2.3 Personfokusert samhandlingsplan

✎ Rediger

🗑 Slett

🖨 Skriv ut

🕒 Logg

Detaljer

Opprettet: 16.03.2023 15:19
Sist redigert: 27.06.2025 09:57 av Oliver Hoksred (Id:266)
Tjenestekategori: Livskvalitetsdomene: Mellommenneskelige forhold
Lagret som kladd: Nei
Mål og tiltak: 0
Aktivitetsskisser: 0

Innhold

Personfokusert samhandlingsplan

Samhandlingsplanen er et verktøy for å forstå og tilpasse samhandling, mellom tjenesteyter og tjenestemottaker, etter tjenestemottakers dagsform. Planen skal være individuelt tilpasset og ha fokus på å fremme god livskvalitet. Ved behov skal den også beskrive strategier ved mistriks hos tjenestemottaker. Alle tjenestemottakere skal minimum ha en beskrivelse av **grønn** sone og **gul** sone, mange vil også ha behov for **rød** sone.

Grønn sone

Beskrivelse av atferden:

Hva er lurt å gjøre?

Hva er ikke lurt å gjøre?

Gul sone

Beskrivelse av atferden:

Hva er lurt å gjøre?

Hva er ikke lurt å gjøre?

Rød sone

Beskrivelse av atferden:

Hva er lurt å gjøre?

Hva er ikke lurt å gjøre?

2.4 Styrke fysiske omgivelser

[✎ Rediger](#)[🗑 Slett](#)[🖨 Skriv ut](#)[🕒 Logg](#)

Detaljer

Opprettet: 20.03.2023 15:02

Sist redigert: 27.06.2025 09:59 av Oliver Hoksørød (Id:266)

Tjenestekategori: Livskvalitetsdomene: Psykisk helse

Lagret som kladd: Nei

Mål og tiltak: 0

Aktivitetssmaler: 0

Innhold

Styrke fysiske omgivelser

Omgivelsene til tjenestemottaker skal være personfokusert. Det betyr at det fysiske miljøet skal tilrettelegges ut ifra tjenestemottakers behov og preferanser slik at vi fremmer trivsel og utvikling.

Eksempler på fysiske miljøtilpasninger er møbler, romtemperatur, støy, menneskemengde og lysmengde.

Under beskrives hvilke tilpasninger som er gjort for å styrke de fysiske omgivelsene

2.4.1

Tilpasning:

Faglig begrunnelse:

Mål og tiltaksarbeid – forankres i livskvalitetsdomener og datainnsamling

- Fokus på utarbeidelse, datainnsamling og evaluering av målsetninger i samarbeid med de som kjenner hovedpersonen
- Fokus på sosial validitet
- Avgjørelser baseres på kvalitative og kvantitative data

Hvordan sikre sosial validitet og at beslutninger tas på bakgrunn av datainnsamlingene?

	SJEKKLISTE TIL HALVÅRSRAPPORTERING
1.	Hva sier/uttrykker personen selv til tiltaket/aktivitetsmalen? Verbalt, med alternativ kommunikasjon, kroppsspråk eller andre kommunikasjonsformer. Virker personen å trives med tiltaket og måten det blir gjennomført på?
2.	Hva sier/uttrykker nøkkelpersoner til tiltaket/aktivitetsmalen? Eks. ved at det er et tema på samarbeidsmøter, kommunikasjon på mail/tlf., andre møter, mm.
3.	Hva er registrert i Omhu? Kvantitative og kvalitative registreringer. Eks. frekvens, registrering, verdifelt, utførte/ikke utførte aktiviteter og dokumentasjonen som er skrevet i referater, kommentarfelt/ i journalnotat.
4.	I hvilken grad har tiltaket hatt effekt, opp mot formålet med tiltaket? • Har tjenestemottakers funksjonelle kommunikasjon økt? • Er nye ferdigheter oppnådd? • Er tjenestemottaker delaktig i aktiviteter? • Viser tjenestemottaker tegn til trivsel? • Opplever tjenestemottaker selvbestemmelse? • Er det andre effekter enn hva som var planlagt for? - Både positive og negative effekter.
5.	Vurderes det til at mål og tiltak samlet sett bidrar til økt livskvalitet for den det gjelder? Å se på <i>formålet</i> med et tiltak innebærer å vurdere hvorvidt det er hensiktsmessig å endre atferden en prosedyre tar sikte på å påvirke, eller hvordan metoden/aktiviteten bidrar til økt livskvalitet.
6.	Er det behov for justeringer av mål og tiltak hvis det skal videreføres?
7.	Er aktivitetsmalen/prosedyren utarbeidet for å nå målet god nok, og innebærer den nok og nødvendig informasjon for de som skal anvende tiltaket/utføre aktiviteten i praksis? Eks. <i>tid/tidspunkt, hvor/sted, forberedelser i forkant, tilrettelegginger i omgivelsene for å oppnå suksess, hva gjør TM og TY under aktiviteten, avbruddskriterier, journalføring i kommentarfelt, verdifelt.</i> • Er aktivitetsmalen/prosedyren praktisk gjennomførbar? • Er det noe ved tiltaket som er ubehagelige (<u>aversive</u>) eller uetisk for brukeren eller de som skal gjennomføre det?

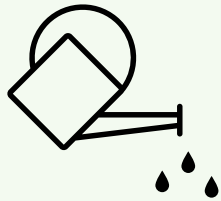
r i

;

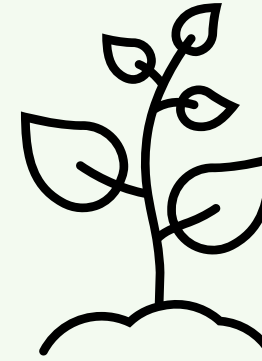
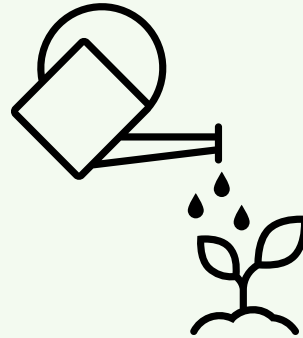

Det finnes kunnskap og kompetanse rundt personen
– det må bare tilrettelegges for at den kan avdekkes
og anvendes

Alle ønsker å gjøre det beste for den det gjelder – ut fra sine
forutsetninger. Alle kan ikke alt, men *sammen* kan vi skape den
«gode hverdagen»

Holdninger/verdier

Tjenestekvalitet

Handlinger/praksis

Takk for oppmerksomheten